

15 januari 2017

Toespraak in De Lier op deze zondag

“Ze hebben zich gemaakt een gegoten kalf
Ze hebben zich daarvoor gebogen
En ze hebben daarvoor geslacht
En ze hebben gezegd:
“Dit zijn uw goden, Israel,
Die u hebben doen opgaan
uit het slavenland Egypte; ”

Een gegoten kalf. Aan welke vraag of nood beantwoordde dit gegoten beeld ?
Zo zou Ouaknin met de tekst omgaan, terug naar de oorspronkelijke vraag van het volk. En dan zouden al de antwoorden die jullie geven, interessant zijn.

Alleen omwille van de tijd, zal ik, mij beperken tot mijn antwoord.

Het volk vraagt naar iemand die de lege plaats wil innemen, die Mozes opengelaten heeft door weg te blijven en op de berg bij God te zijn. De fameuze lege plaats!
Stel: je bezoekt de werken op het Zand: wie leidt die werken in goede banen? Een familielid overlijdt, wie zal de uitvaart plannen? Een collega neemt afscheid, wie zal het feest organiseren? Overal waar mensen in een bepaald verband samenkomen, is er een lege plaats die om invulling vraagt.

Als Mozes na lang tegenstribbelen tegen God in het brandend braambos, niet aanvaard had om zijn volk te leiden, dan zou van geen bevrijding sprake zijn geweest. In de leerschool van de woestijn, om te groeien naar een gemeenschap, wordt zijn leiderchap vaak gecontesteerd en dreigt hij als zondebok gestenigd te worden. Angela Merkel in Brussel was van de gevaren zeer bewust. In de maatschappij heeft men voor elke lege plaats iemand nodig, dus ook in onze Liergemeenschap. Wij kozen als voorlopige oplossing het meervoudig voorgangerschap en een stuurgroep. Maar wat in de toekomst?

Laten we de Bijbel verder onderzoeken en vragen stellen. Wordt de lege plaats altijd door een vrijwilliger ingenomen? Neen, vaak worden mensen tegen hun zin in die rol geduwd, gedwongen. Aaron heeft zich niet kunnen verzetten tegen het gieten van een gouden kalf, zo wild was de bende geworden. Op een school, in een bedrijf worden mensen gedropt en verplicht de leiding op te nemen. In een familie worden kinderen soms gedwongen een nieuwjaarsbrief te lezen om een schijn van solidariteit op te houden. Lees er Sartre maar op na.

We spreken vandaag over de top van een samenleving. In primitieve stammen werd de kandidaat-koning lange tijd gekoesterd, alles was hem toegelaten, maar eenmaal op de lege plaats kon hij bij een hongersnood, een ramp, aan de goden opgeofferd worden. Dit gevaar hing blijvend over zijn hoofd. “Hoge bomen vangen veel wind,” zegt de volkswijsheid. Het aantal mensen dat ons koningshuis moet beschermen is niet gekend maar is aanzienlijk.

In de geschiedenis van Israel zal de profeet in Gods naam verzet plegen tegen het aanstellen van een koning aan het hoofd van het volk. En inderdaad na drie koningen, Saul, David en Salomo, vervalt het koningschap zeer snel. Wie moet dan de lege plaats innemen? In de ballingschap is er stilaan sprake van een lijdende knecht, een lam dat het geweld uit de gemeenschap wegdraagt. 4 liederen worden aan het lam gewijd. Want als de functie van het leiderschap erin bestaat geweld uit de samenleving te weren, uit te bannen, dan zou een vrijwillige zondebok, ander woord voor het lam Gods, wel eens de vertegenwoordiger van God op aarde kunnen zijn; Ongelooflijk!

Volgende week zullen we leren hoe Jezus op de lege plaats is gaan staan en hoe hij die taak vervuld heeft.

In de tussentijd nodig ik je uit om de valse oplossingen van onze maatschappij te ontmaskeren. Een G8 deze week, de aanstelling van Trump, allerlei herdenkingsmonumenten van onschuldige slachtoffers in alle oorlogen. Aan elke vraag van het volk beantwoorden zij ? En wat gedacht van dit antwoord Eucharistie vieren is kiezen om Jezus na te volgen in zijn origineel voorbeeld: "brood gebroken, wijn vergoten."

Een prachtig voorbeeld van het bevragen van rituelen vinden we in de woestijn. Het volk heeft honger en dorst. En God geeft hun het manna, elke morgen, alleen de sabbat niet. De beschrijving van die korrels blijft zeer vaag, zodat het volk blijft vragen: man-hoe: wat is dat? We kennen alleen de recepten. Alleen voor één dag raapt ieder naar zijn behoefte. Wat meer verzameld wordt in de diepvries, stinkt de volgende dag. "Er is genoeg voor ieders behoefte, maar niet voor de hebzucht van enkelen."

Op de vooravond van de sabbat, de zevende dag, mag een dubbele portie geraapt worden om de rust van de sabbat te onderhouden.

We blijven dus vragen: wat is die spijs? Een mogelijk antwoord: wat je nodig hebt om één dag te overleven. En verder vragen: wat is dat voor jou? En dan de verschillende antwoorden vergelijken en afwegen. En misschien komen we in de buurt van brood en wijn, waarmee wij eucharistie vieren. Maar niet zonder de omweg van de voortdurende bevraging, zoals Ouaknin aanbeveelt.

Film :Olivier Assayas Personal Shopper 2016

Een jonge vrouw is ongerust over haar hart want haar tweelingsbroer Erwin is voortijdig gestorven aan een hartaanval. Ze hebben afgesproken een teken uit het hiernamaals naar elkaar te sturen. Bovendien wordt zij gestalkt langs haar i-phone. Bepaalde randfenomenen zijn erbij gesleurd, zoals de draaiende tafels van Victor Hugo.